

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINĖS ATPAŽINTIES IR ELEKTRONINIŲ
OPERACIJŲ PATIKIMUMO UŽTIKRINIMO PASLAUGŲ ĮSTATYMO NR. XIII-1120 1, 2,
3, 12, 13, 16, 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 4¹,
4² STRAIPSNIAIS, V¹, V² SKYRIAIS IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS NR.1) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO PAPILDYMO 147¹ STRAIPSNIU, 589
STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU –
PROJEKTAS NR.2) (TOLIAU KARTU –PROJEKTAI)
(TAP-22-556(2), TAP-22-557(2); TAIS Nr. 21-25780(4), 21-25782(4))**

2022-11-11 Nr. NV-3211

Vilnius

Projektų rengėja – Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Projektų tikslas.

Projekto Nr. 1 tikslas – konsoliduoti elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų sritis, reglamentuoti elektroninės atpažinties politiką, perduoti elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų politikos formavimo ir įgyvendinimo funkcijas vienos ministerijos, t. y. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, valdymo sričiai, paskirti už šios politikos įgyvendinimą atsakingas institucijas bei nustatyti jų funkcijas.

Projekto Nr. 2 tikslas – numatyti atsakomybę už teisės aktų, reglamentuojančių kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos teikėjų veiklą, pažeidimą.

Esama situacija. Šiuo metu Elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo įstatymu Susisiekimo ministerijai pavesta formuoti elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą, o Vidaus reikalų ministerijai – formuoti elektroninės atpažinties politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą, t.y. elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų politikos formavimas ir įgyvendinimas yra atskirti. Tokiu būdu galima neužtikrinamas minėtų politikų įgyvendinimo koordinavimas ir ekonomiškumas, o tai sudaro skaitmeninės rinkos susiskaidymo, tarpvalstybinių elektroninių parašų sąveikumo stokos prielaidas.

Šiuo metu galiojančiame Elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo įstatyme yra numatyta patikimumo užtikrinimo paslaugų politiką įgyvendinanti institucija, nustatytos šios institucijos funkcijos ir teisės, tačiau trūksta teisinio reguliavimo elektroninės atpažinties srityje: nėra paskirta elektroninės atpažinties politiką įgyvendinančių institucijų, neįtvirtintos jų funkcijos, nenustatytas institucijų kompetencijų, susijusių su elektroninės atpažinties politikos įgyvendinimu ir priežiūra, pasidalijimas.

Administracinių nusižengimų kodekso 147 straipsnis numato atsakomybę už teisės aktų, reglamentuojančių elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų veiklą, pažeidimą, tačiau nėra reglamentuota atsakomybė už teisės aktų, reglamentuojančių kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos teikėjų veiklą, pažeidimą.

Projektų esmė.

Projektu Nr.1 siūloma:

- Susisiekimo ministerijos ir Vidaus reikalų ministerijos atliekamas elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų politikos formavimo funkcijas priskirti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai;
- nustatyti patikimumo užtikrinimo paslaugų politiką įgyvendinančią instituciją ir jos įgaliojimus patikimumo užtikrinimo paslaugų srityje. Siekiant pašalinti šiuo metu egzistuojančias teisinio reglamentavimo spragas, taip pat siūloma paskirti už elektroninės atpažinties politikos įgyvendinimą atsakingas institucijas ir nustatyti šių institucijų funkcijas bei įgaliojimus;
- reglamentuoti kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos teikėjų priežiūrą, jų pareigas ir atsakomybę bei kvalifikuotų elektroninės atpažinties priemonių tinkamumo naudoti, elektroniniu būdu teikiant administracines ir viešąsias paslaugas, reikalavimus;
- nors Projekte Nr. 1 nenurodyta, tačiau aiškinamajame rašte teigiama, kad Ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – RRT) galėtų tikslingai panaudoti jau turimą kompetenciją bei patirtį ir elektroninės atpažinties srityje, todėl RRT galėtų būti paskirta kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos teikėjų priežiūros įstaiga. Tai užtikrintų didesnę valstybėje jau sukauptų specialiųjų kompetencijų panaudojimo efektyvumą, leistų išvengti skirtingų institucijų sprendimų, apimančių tuos pačius savo pobūdžiu panašių paslaugų teikėjus, nesuderinamumo arba vėlavimo, taip pat sumažintų papildomų valstybės išteklių, reikalingų šioms funkcijoms atlikti, poreikį;
- nustatyti, kad elektroninės atpažinties politiką įgyvendina Vyriausybės paskirta mazgą administruojanti įstaiga. Aiškinamajame rašte nurodoma, kad Informatikos ir ryšių departamentas galėtų būti paskirtas mazgą administruojančia įstaiga, t.y. mazgo administravimas galėtų būti organizuojamas taip, kaip jis vyksta šiuo metu. Kaip viena iš alternatyvių galimybių Ekonomikos ir inovacijų ministerija siūlo nuo 2024 m. gruodžio 31 d. perimti mazgo valdymo ir tvarkymo funkcijas, perduodant jas Informacinės visuomenės plėtros komitetui. Mazgas atlieka pagrindinį vaidmenį sujungiant valstybių narių elektroninės atpažinties schemas, yra elektroninės atpažinties sąveikumo struktūros dalis ir vykdo asmenų tapatumo nustatymą tarpvalstybiniu lygmeniu ir geba atpažinti, tvarkyti ar persiųsti duomenis kitiems mazgams, sudarydamas sąlygas vienos valstybės narės nacionalinei elektroninės atpažinties infrastruktūrai susisiekti su kitų valstybių narių nacionalinėmis elektroninės atpažinties infrastruktūromis;
- apibrėžti sąvokas – „elektroninės atpažinties priemonės išdavimo paslauga“, „elektroninės atpažinties atitikties vertinimo įstaiga“, „kvalifikuota elektroninės atpažinties priemonės išdavimo paslauga“, „prižiūrima elektroninės atpažinties priemonė“, „elektroninės atpažinties priemonės išdavimo paslaugos teikėjas“, „kvalifikuotos elektroninės atpažinties priemonės išdavimo paslaugos teikėjas“. Jos suderintos su Valstybine lietuvių kalbos komisija Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka;
- reglamentuoti elektroninės atpažinties paslaugų teikimą. Be įtvirtinamų elektroninės atpažinties priemonės saugumo užtikrinimo lygio vertinimo, priskyrimo, pakeitimo ir panaikinimo reikalavimų, taip pat aptariamose kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugų teikėjų pareigos bei jų atsakomybė.

Projektu Nr. 2 numatoma atsakomybė už teisės aktų, reglamentuojančių kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos teikėjų veiklą, pažeidimą. Kadangi kvalifikuotos elektroninės atpažinties priemonių išdavimo paslauga turi panašumų su patikimumo užtikrinimo paslaugomis, Projekte Nr. 2 už teisės aktų, reglamentuojančių kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos teikėjų veiklą, pažeidimą numatoma administracinė nuobauda – piniginė bauda, kurios dydis yra analogiškas minimaliam ir maksimaliam piniginės baudos dydžiui, įtvirtintam Administracinių

nusižengimų kodekso 147 straipsnyje (atsakomybė už teisės aktų, reglamentuojančių elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų veiklą, pažeidimą).

Derinimas. Projektas buvo skelbiami Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Krašto apsaugos ministerija ir Susisiekimo ministerija Projektus suderino be pastabų. Į Teisingumo ministerijos, Ryšių reguliavimo tarnybos pateiktas pastabas ir pasiūlymus atsižvelgta. Valstybinės duomenų apsaugos inspekcija iš esmės pritaria Ekonomikos ir inovacijos ministerijos pateiktiems argumentams, dėl kokių priežasčių Ekonomikos ir inovacijos ministerija neatsižvelgė į jų pateiktą pastabą, ir šią pastabą atsiėmė (darbo tvarka suderinta).

Projektai buvo svarstyti 2022 m. lapkričio 8 d. Tarpinstituciniame pasitarime, pastabų ir pasiūlymų Projektams nebuvo. Ekonomikos ir inovacijų ministerija su Vidaus reikalų ministerija surengė keletą susitikimų, po kurių Vidaus reikalų ministerija pritarė Projektui Nr. 1 ir apie šį sprendimą informavo 2022 m. lapkričio 8 d. tarpinstituciniame pasitarime. Pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022 m. balandžio 20 d. išvadoje Nr. NV-1042 (likusius techninius netikslumus sutarta patikslinti iki Projektų pasirašymo) bei Viešojo valdymo grupės 2022 m. balandžio 27 d. pažymoje Nr. NV-1138 pateiktas pastabas Projektai patikslinti ir darbo tvarka suderinti.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatom. Projektas Nr.1 įgyvendina Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 5.1.15 darbą (siekiant konsoliduoti elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų sritis, reglamentuoti elektroninės atpažinties politiką, perduoti elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų politikos formavimo ir įgyvendinimo funkcijas vienai ministerijos valdymo sričiai, paskirti už šios politikos įgyvendinimą atsakingas institucijas bei nustatyti jų funkcijas).

Dalykinio vertinimo išvada.

Siūlome *Projektus svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.*

Konsultantas kompiuterinių sistemų klausimais

Kipras Mensevičius

Kipras Mensevičius, tel. +37052098733; +37066842663, el. p. kipras.mensevicius@lr.lt